

๒๘. โปรแกรมการพยาบาลมีผลต่อภาวะข้อไหล่ติดในผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับการผ่าตัดหรือไม่ นางนิธิกานต์ แก้วเกิด, นางจงจิตร สุริสุข และ นางปวีณา จรัสเฉลิมพงศ์ ตึกศัลยกรรมหญิง

บทนำและวัตถุประสงค์

การเกิดภาวะข้อไหล่ติดหลังผ่าตัดเต้านมแบบ Modified Radical Mastectomy สามารถเกิดได้ประมาณ ๘%-๑๕% (Johansen et al, ๒๐๐๑) ซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานต่อผู้ป่วยมาก อีกทั้งความสามารถในการใช้แขนอย่างมีประสิทธิภาพของการทำกิจวัตรประจำวันลดลง อาการปวดที่มากขึ้นส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ลดลง (Choet al , ๒๐๐๖) นำไปสู่ปัญหาที่เรื้อรัง กระทั่งต่อต้านจิตใจมากขึ้น ทำให้ผู้ป่วยต้องนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาลนานขึ้นและต้องกลับมารับการรักษาซ้ำ การสอนให้ผู้ป่วยมีการบริหารแขนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเพิ่มองศาการเคลื่อนไหวของข้อไหล่ (Range Of Motion : ROM) จะเป็นการป้องกันภาวะดังกล่าวในผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับการผ่าตัดอย่างมีประสิทธิภาพ มีการบันทึกและการประเมินผลตามที่ปฏิบัติได้ถูกต้อง ชัดเจน ก็จะสามารถทำให้ป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อนนี้ได้ การวิจัยเชิงทดลองครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการพยาบาลเพื่อป้องกันภาวะข้อไหล่ติดในผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับการผ่าตัด

วิธีการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับการผ่าตัดในตึกศัลยกรรมหญิง โรงพยาบาลศรีสะเกษ โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive) จำนวน ๓๙ ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึก ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล ๓ ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลครอบครัวและการตรวจร่างกาย และผลการวัดองศาไหล่ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และบันทึกข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างระหว่างวันที่ ๑ ต.ค. ๕๔ -๑๕ มิ.ย.๕๕ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาสำหรับอธิบายข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างใช้โปรแกรมการพยาบาลเพื่อป้องกันภาวะข้อไหล่ติดแล้วพบว่าภาวะข้อไหล่ติดหลังผ่าตัด ๗ วันคิดเป็นร้อยละ ๒.๖ หลังจากนั้นได้ใช้โปรแกรมการพยาบาลอย่างต่อเนื่องแล้ววัดซ้ำ เมื่อนัดกลุ่มตัวอย่างมาติดตามอาการไม่พบภาวะข้อไหล่ติดคิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

สรุปและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาครั้งนี้ได้รับความร่วมมือจากผู้ป่วยและญาติในการใช้โปรแกรมการพยาบาลเป็นอย่างดี ทำให้โปรแกรมการป้องกันข้อไหล่ติดสามารถใช้ได้จริง ผู้ป่วยไม่มีภาวะข้อไหล่ติดและภาวะแทรกซ้อนอื่นๆ